

Stanowisko ZPP: Mechanizm kaucyjny szansą dla polskiego rynku zbóż

- W obliczu agresji rosyjskiej wsparcie dla ukraińskiego eksportu jest konieczne, jednak bezprecedensowy napływ zboża z Ukrainy staje się problematyczny dla polskich rolników.
- Brak reakcji w tej materii ze strony polskiego rządu poskutkować może w niedalekiej przyszłości długoterminowym rozregulowaniem sytuacji cenowej na krajowym rynku zbóż.
- Rozwiązaniem pozwalającym na zabezpieczenie interesów zarówno ukraińskich eksporterów jak i polskich producentów zbóż jest wprowadzenie systemu zwrotnych tymczasowych kaucji zabezpieczających dla ukraińskich przedsiębiorstw. Zabezpieczenie miałoby charakter zwrotny i byłoby wypłacane niezwłocznie po tym, jak ukraińskie zboże opuściłoby terytorium RP.
- Wsparcie dla ukraińskich przedsiębiorstw eksportujących zboże jest konieczne, ale należy przy tym zapewnić należytą ochronę polskim firmom sektora agro.

Polskie gospodarstwa rolne ponoszą znaczące straty finansowe związane z napływem zboża z Ukrainy. Niespotykana dotąd dynamika wzrostu eksportu tej kategorii produktowej do Polski zbiegła się w czasie z rekordowymi stanami magazynowymi zbóż pochodzących z polskich gospodarstw. W oczekiwaniu na wyższe ceny zimą i wiosną – do czego przekonywał także resort rolnictwa – producenci wstrzymywali się bowiem ze sprzedażą ziarna zaraz po ubiegłorocznych żniwach. Dziś sytuację potęguje rekordowy napływ rzeczonych zbóż ze wschodu, ale także kukurydzy, rzepaku oraz mięsa drobiowego i produktów mlecznych. Doprowadziło to do sytuacji, w której ceny zbóż w Polsce drastycznie spadły, plasując się dziś często zdecydowanie poniżej kosztów produkcji. Mimo to krajowi rolnicy nie mają możliwości pozbycia się zapasów, ponieważ napływające z Ukrainy zboże – dzięki niższym kosztom produkcji i wyższemu plonowaniu – wygrywa konkurencję cenową z rodzimym ziarnem.

Dodatkowo ogłoszony 23 lutego 2023 r. wniosek dotyczący *ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie tymczasowej liberalizacji handlu będącej uzupełnieniem koncesji handlowych mających zastosowanie do ukraińskich produktów na podstawie Układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą*

Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ukrainą, z drugiej strony znosi bariery celne oraz ograniczenia w wolumentnie eksportu dla produktów rolnych i przetworzonych produktów objętych kontyngentami taryfowymi oraz owoców i warzyw objętych systemem cen wejścia.

Naturalną konsekwencją zniesienia ceł będzie długoterminowa destabilizacja cenowa krajowego rynku rolnego oraz dalszy – w zasadzie niekontrolowany – napływ zboża zza wschodniej granicy Polski. Podstawowym celem władz powinno być pozbycie się maksymalnej możliwej ilości zboża z terenów RP przed rozpoczęciem żniw – w przeciwnym razie szeroka rzesza krajowych gospodarstw rolnych może odnieść bardzo dotkliwe straty finansowe.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców prowadząc liczne działania mające na celu wsparcie dotkniętej rosyjską agresją Ukrainy oraz doceniając sukcesy ukraińskich środowisk biznesowych wskazuje, że nie rząd nie może tracić z oczu sytuacji przedsiębiorców rolnych. Rozumiemy inicjatywę zniesienia ceł na ukraińskie produkty rolno-spożywcze, uważamy jednak że powinny jej towarzyszyć działania mające na celu złagodzenie negatywnych następstw ekonomicznych rozporządzenia.

Doceniamy wprowadzenie w trybie pilnym rekompensat dla polskich rolników, którzy ucierpieli z tytułu opisywanej sytuacji, aczkolwiek – w naszej opinii – wszelkie działania o charakterze doraźnym powinny być zastąpione rozwiązaniami systemowymi.

W opinii Związku Przedsiębiorców i Pracodawców kluczowym dla uzdrowienia trudnej sytuacji mechanizmem byłoby wprowadzenie systemu kaucyjnego względem zboża eksportowanego przez stronę Ukraińską do Polski. Sprzedaż zagraniczną ukraińskich płodów rolnych prowadzą zazwyczaj specjalizujące się w eksporcie przedsiębiorstwa, które dysponują kapitałem niezbędnym dla zabezpieczenia właściwej ścieżki tranzytu towaru. Wykorzystanie swoistego systemu tymczasowych kaucji zabezpieczających pozwoliłoby z jednej strony nadal udrażniać ukraińskie korytarze zbożowe – co jest konieczne w kontekście rosyjskiej inwazji – z drugiej zaś zabezpieczyć interesy polskich rolników. Zwrot kaucji następowalby niezwłocznie po tym, gdy tylko zboże opuściłoby terytorium RP. Rozwiązanie to zniwelowałoby ryzyko wypłacania w przyszłości polskim producentom kolejnych transz

rekompensat, rozpoczęłyby proces stabilizacji cenowej na polskim rynku oraz zabezpieczyłyby ciągłość eksportu dla ukraińskich przedsiębiorstw rolnych. Zdajemy sobie sprawę, że – z czysto technicznej perspektywy – termin kaucji tymczasowej nie występuje w nomenklaturze przyjętej w Unijnym Kodeksie Celnym, niemniej wierzymy, że szczególna sytuacja doprowadzi do wypracowania rozwiązania paralelnego o zbliżonym zakresie, które pozwoli na odciążenie Polski, a także innych państw graniczących z Ukrainą.

Wsparcie dla ukraińskiego eksportu rolno-spożywczego jest konieczne, a jego waga niepodważalna, nie tylko z uwagi na powinność względem kraju-sąsiada uwikłanego w konflikt zbrojny, ale także zważywszy na nieodzowność zapewnienia dostaw zbóż państwom uzależnionym od importu towarów z terytorium Ukrainy. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców pragnie jednak ponownie podkreślić, że podobne działania muszą być prowadzone przy uwzględnieniu zachowania ekonomicznej stabilności polskich przedsiębiorstw rolnych – nie ich kosztem.